

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 300/2011-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. augusta 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. O. F., B., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 46 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv priznaných čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co 222/2010 a jeho uznesením č. k. 19 Co/222/2010-371 zo 16. decembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. O. F. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. apríla 2011 doručená sťažnosť Mgr. O. F. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva zaručeného čl. 46 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv priznaných čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len

„krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co 222/2010 a jeho uznesením č. k. 19 Co/222/2010-371 zo 16. decembra 2010 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ mal na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou (ďalej len „okresný súd“) (neskôr na Okresnom súde Trenčín) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 42/2004 postavenie žalobcu v konaní o náhradu škody za nevydanie reštituovanej pôdy. Okresný súd v uvedenom konaní na základe späťvzatia návrhu sťažovateľa uznesením č. k. 4 C/28/2008-357 z 11. júna 2010 rozhodol o zastavení konania o návrhu sťažovateľa voči odporcovi v 3. rade – Slovenskej republike, Krajskému úradu v Trenčíne, ktorý so späťvzatím súhlasil. Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ 6. júla 2010 odvolanie, o ktorom krajský súd uznesením č. k. 19 Co/222/2010-371 zo 16. decembra 2010 rozhodol tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil a odporcovi v 3. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd svojím rozhodnutím porušil jeho práva na spravodlivé súdne konanie a na opravný prostriedok zaručené ústavou a dohovorom, pričom tiež namieta, že v konaní pred krajským súdom došlo aj k prietahom v konaní. V ďalšej časti odôvodnenia sťažnosti sťažovateľ poukazuje aj na pochybenia okresného súdu v konaní a doterajšiu neprimeranú dĺžku konania vo veci.

3. Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a vo veci nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo upravené čl. 46 a 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ľudských právach postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní sp. zn. 19 Co 222/2010 porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Trenčíne prikazuje, aby bez zbytočných prietahov zrušil uznesenie Okresného súdu Bánovce nad Bebravou sp. zn. 4 C 28/2008 zo dňa 11. júna 2010 a vec vrátil na ďalšie konanie.

3. Mgr. O. F. priznáva finančné zadosťučinenie 100.000,- EUR (stotisíc EUR), ktoré je Krajský súd v Trenčíne povinný zaplatiť Mgr. O. F. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Mgr. O. F. priznáva trovy konania/právneho zastúpenia 500,- EUR (päťsto EUR), ktoré je Krajský súd v Trenčíne povinný zaplatiť na účet advokáta sťažovateľa do 2 mesiacov od tohto nálezu.“

Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

4. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

5. Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu.

6. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa odseku 3 tohto ustanovenia kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

7. Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, a predovšetkým na petit sťažnosti, ktorého sa sťažovateľ domáha, sa ústavný súd časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojich práv okresným súdom, nezaoberal pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania uznesenia okresného súdu č. k. 4 C 28/2008-357 z 11. júna 2010 využitím riadneho opravného prostriedku, a to odvolania, ktoré sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu aj využil. O tomto odvolaní rozhodol krajský súd uznesením č. k. 19 Co/222/2010-371 zo 16. decembra 2010 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil. Krajský súd sa v rozsahu svojho preskúmacieho oprávnenia odvolacieho súdu musel v podstate vysporiadať s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, ktoré sťažovateľ uvádza aj v konaní pred ústavným súdom. Z toho vyplýva, že krajský súd bol oprávnený a v konečnom dôsledku aj povinný poskytnúť sťažovateľovi ochranu jeho práv, pokiaľ by dospel k záveru, že okresný súd svojím rozhodnutím práva sťažovateľa porušil.

8. Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu je sťažnosť sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd vo svojej stabilnej judikatúre uvádza, že postup a rozhodnutie súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy, nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Za porušenie základného práva pritom nemožno považovať neúspech v konaní. Inak povedané, obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania, preto nevyhovenie návrhu v konaní pred všeobecným súdom nemožno považovať za porušenie tohto práva (I. ÚS 3/97).

Ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov, a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozhodnutia krajského súdu, v súvislosti s namietaným porušením práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na opravný prostriedok podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu č. k. 19 Co 222/2010-371 zo 16. decembra 2010 vyplýva:

„Okresný súd napadnutým uznesením zastavil konanie o návrhu navrhovateľa proti odporcovi 3), nakoľko navrhovateľ svojím podaním zo dňa 29. 3. 2010, ktorým doplnil svoje podanie zo dňa 7. 4. 2009, oznámil, že svoj návrh proti odporcovi 3) – SR v zastúpení Krajským úradom v Trenčíne berie späť. Odporca 3) so späťvzatím návrhu súhlasil. Na svoje rozhodnutie aplikoval ust. § 96 O. s. p.. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c) O. s. p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Proti tomuto uzneseniu navrhovateľ podal včas odvolanie a domáhal sa, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vytýkal súdu prvého stupňa, že nevychádzal z jeho dispozície na označenie odporcov a na výšku škody tak, ako ich navrhovateľ určil, keď svojím podaním zo dňa 7. apríla 2010 určil výšku škody na 3.000.000 eur a za odporcov označil 1)

P., R., 2) Slovenskú republiku v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, B., 3) Obvodný pozemkový úrad T., T.“

Krajský súd vec na základe odvolania sťažovateľa preskúmal a zistil, že okresný súd rozhodol správne, čo odôvodnil takto:

„Navrhovateľ má v občianskom súdnom konaní dispozičné oprávnenie, ktoré mu umožňuje disponovať s konaním alebo jeho predmetom. Dispozícia s konaním je aj späťvzatie návrhu na začatie konania. Ide o procesný úkon voči súdu, ktorým prejavuje vôľu, aby súd vo veci nekonal a meritorne o veci nerozhodoval. Uplatnený nárok však späťvzatím návrhu nezaniká a možno ho uplatniť znova (R 54/1992). Rovnako platí, že ak navrhovateľ vzal návrh na začatie konania späť (a to aj v časti, resp. proti niektorému z odporcov), nemôže späťvzatie odvolať (R 60/1999).

V danej veci odvolací súd zistil, že navrhovateľ sa proti odporcom 1) – 3) domáhal zaplata 246.385,18 eur. Z jeho podania zo dňa 24. 3. 2010, ktoré bolo okresnému súdu doručené dňa 29. 3. 2010, nesporne vyplýva, že svoj návrh v časti proti odporcovi Slovenská republika, v zastúpení Krajským úradom v Trenčíne, t. j. odporcovi 3) berie späť.

Odporca so späťvzatím návrhu proti odporcovi 3) súhlasil.

Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ jednoznačne prejavil vôľu, že berie svoj návrh v časti proti odporcovi 3) späť, teda disponoval svojím návrhom. Súd rešpektujúc jeho dispozičné oprávnenie, musí preto zásadne konanie proti odporcovi 3), ktorý so späťvzatím návrhu súhlasil, zastaviť.“

Krajský súd vyhodnotil postup okresného súdu ako procesne a vecne správny, keď na základe čiastočného späťvzatia návrhu konanie proti odporcovi v 3. rade zastavil, a preto rozhodnutie okresného súdu potvrdil. V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd uviedol dôvody, pre ktoré odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Poukázal na zásadu dispozície s návrhom zakotvenú v Občianskom súdnom poriadku. a k ďalším námietkam sťažovateľa uviedol:

„Námietkami navrhovateľa v odvolaní ohľadne jeho dispozičného práva v súvislosti s jeho označením odporcu – Obvodný pozemkový úrad T. sa bude súd prvého stupňa ďalej

zaoberať za použitia ust. § 92 ods. 1 O. s. p. (vstup ďalšieho účastníka do konania) a ohľadne výšky škody za použitia ust. § 95 O. s. p. (zmena návrhu na začatie konania).

10. Ústavný súd konštatuje, že postup krajského súdu pri odôvodňovaní jeho právneho záveru nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Na prerokúvanú vec primerane aplikoval zodpovedajúce právne normy a vyložil ich spôsobom neodporujúcim ich zneniu. Krajský súd neporušil žiadny z procesných princípov zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, sama osebe nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle existujúcej judikatúry ústavného súdu by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. K časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho práva zaručeného čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 13 dohovoru sťažovateľ uviedol, že k porušeniu označeného práva malo dôjsť práve rozhodnutím krajského súdu o odvolaní, a to tým spôsobom, že krajský súd rozhodnutie okresného súdu potvrdil. K uvedenému ústavný súd uvádza, že označeným postupom krajského súdu k porušeniu uvedeného práva nemohlo dôjsť. Sťažovateľ využil svoje oprávnenie na podanie opravného prostriedku, o ktorom krajský súd rozhodol. Nespokojnosť sťažovateľa s rozhodnutím všeobecného súdu, ktorý nerozhodol podľa jeho predstáv, však neznamená porušenie práva podľa čl. 46 ods. 3 a čl. 13 dohovoru. Ústavný súd preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

12. Sťažovateľ namietal aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa tvrdení sťažovateľa, ktoré uvádza v odôvodnení svojej sťažnosti, sa porušenia označených práv mal dopustiť ako okresný súd, tak aj krajský súd. V petite svojej sťažnosti označuje za porušovateľa svojich práv iba krajský súd.

Zo skutočností, ktoré sú ústavnému súdu známe z iných sťažností sťažovateľa, vyplýva, že sťažnosťou na prietahy v konaní, ktorú podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov podal sťažovateľ 30. marca 2011 okresnému súdu, sa zaoberal krajský súd a vybavil ju listom sp. zn. Spr 2043/11 z 18. apríla 2011, a to z dôvodu, že zákonnou sudkyňou vo veci je predsedníčka okresného súdu. Preštudovaním spisu okresného súdu sp. zn. 4 C/28/2008 a z uvedenej odpovede mal ústavný súd za preukázané, že v konaní krajského súdu k zbytočným prietahom nedošlo. Ústavný súd preto sťažnosť aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

13. Vzhľadom na závery o neopodstatnenosti sťažnosti a jej odmietnutí v celom rozsahu nerozhodoval už ústavný súd o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom ani o jeho ďalších požiadavkách.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2011

